

D · N

10/2 1956

Resningsfrågan och rätten

Enligt gällande bestämmelser skall ansökningar om resning, dvs. om ny prövning av dom som vunnit laga kraft, avgöras av högsta domstolen. De viktigaste skäl som kan leda till resning är att något bevis som förebragts vid rättegången senare visat sig vara falskt samt att ny bevisning tillkommit efter domens fällande. Om resning beviljas skall i regel högsta domstolen besluta att målet ånyo skall upptas av den rätt som sist dömt.

I motioner i båda kamrarna föreslår ett antal representanter för skilda partier en genomgripande reform av resningsbestämmelserna. Enligt deras förslag skulle man till utredning uppta frågan om "inrättandet av en från de reguljära domstolarna fristående särskild rättsnämnd för resningsfrågor"; det hävdas att en sådan rättsnämnd borde tillföras ett starkt lekmannainflytande, och man ifrågasätter rent av om icke nämnden "helt borde bestå av lekmän". I motiveringen för motionen anförts att avgörandet i resningsfrågor icke borde ge intrycket av ett bedömande i egen sak, och att "redan möjligheten av att allmänheten kunde komma att tvivla på domstolens opartiskhet borde undvikas". Det talas också om att det muntliga förfarandet för närvarande icke tillämpas vid resningsansökningar, att man med den föreslagna nya formen skulle minska högsta domstolens arbetsbelastning och att större snabbhet i behandlingen skulle stå att vinna.

Särskilt hänvisar motionärerna till att Danmark har ett speciellt resningsorgan, "den särskilde Klageret", och att alltså här resningsfrågor prövas inte av högsta domstolen, utan av annan institution. Det är emellertid värt att betona att den danska klagerätten består av jurister; vad brottmål beträffar sammansätts den av en domare från högsterätten, en landsdomare och en underrättsdomare samt av en advokat och en universitetslärare i rättsvetenskap, medan den föreslagna svenska nämnden till stor del utslutande

del eller rent av utslutande skulle bestå av lekmän. En jämförelse mellan den svenska och danska nämndens verksamhet ger intet stöd för den uppfattning som uppenbarligen ligger bakom motionen, nämligen att det skulle vara lättare att få resning i Danmark än i Sverige. I Sverige framställdes i brottmål 1926—1935 176 resningsansökningar, av vilka 10 bifölls; 1936—1945 var motsvarande siffror 195 och 11, 1946—1955 275 och 85. I Danmark har enligt de uppgifter som kunnat erhållas endast omkring 4 procent av resningsansökningarna bifallits. Även om de svenska och danska instituten inte i allo är jämförliga, saknas tydligen varje anledning att från dessa utgångspunkter beskylla högsta domstolen för ovilja att medge resning; under den senaste tioårsperioden har nära en tredjedel av alla resningsansökningar i brottmål bifallits.

I själva verket synes alla de v motionärerna anförda skä-

len vara lika svagt grundade. Det är inte riktigt att påstå att högsta domstolen har att döma i egen sak, ty det normala vid resning är att man söker förebringa nya bevis eller fastställa att tidigare bevisning varit oriktig; högsta domstolen har alltså att undersöka huruvida ett annat läge föreligger än då domstolen (eller andra domstolar) tidigare behandlat målet, och det blir inte fråga om att genom bifall till en resningsansökan indirekt förklara att domstolen i ett tidigare skede på då förretda bevis handlat oriktigt. Att ett muntligt förfarande är utslutet vid handläggningen av en resningsansökan innebär inte heller något skäl mot den nuvarande ordningen; det ligger, såsom det i en interpellationsdebatt i frågan den 15 december 1955 påpekades, i sakens natur att en prövning av en resningsansökan väsentligen eller utslutande måste utgå från skriftliga aktstycken.

Vad motionärerna avser är i realiteten ett slags politisering av resningsförfarandet, och vad man närmast syftar till är tyd-

ligen att i denna ordning framtvunga en revision av domen över ingenjör Torsten Kreuger. Denna rättsak har fyra gånger varit före i högsta domstolen; tre gånger har resningsansökningar enhälligt avslagits av denna domstol; nu vill man gå fram på en annan väg, så att inte någon rättslig instans i ordets egentliga mening skall få avgörandet. Det är högst beklagligt att motioner av denna art kunnat vinna ett antal underskrifter i den svenska riksdagen. I den nyss nämnda interpellationsdebatten yttrade justitieministern att "det lär knappast kunna hävdas att man i något annat land kommit fram till regler, som, tillämpade på våra förhållanden, skulle vara överlägsna det system som gäller hos oss". Om våra domstolars opartiskhet och höga kvalitet i allmänhet och om högsta domstolens samvetsgranna, objektiva och grundliga prövning av det nu diskuterade målet i synnerhet finns intet som helst skäl till tvivel. Då motionärerna förklarar att varje tvivel hos allmänheten på domstolens opartiskhet måste undvikas, menar de tydligen — för att uttrycka saken i enkla och klara ord — att ingenjör Kreugers resningsansökan bör bifallas därför att två av honom ägda tidningar systematiskt söker misstänkliggöra den domstol som här åsyftas. Det vore en skandal om den svenska riksdagen föll undan för denna form av politisk utpressning.

Bangs artikelserie från Långholmen

angrips av Svenska Dagbladet. Inte under förebärande av att den enda hittills publicerade artikeln skulle innehålla något olämpligt eller anstötligt — så orimlig är man inte — utan helt enkelt på grund av att det skulle vara "smaklöst" att begagna en fängelsevistelse till reportage. Det är sällan man möter en så förtärad rönnbärsfilosofi. Att Barbro Alving, en erfaren och framstående journalist, begagnar sina under fängelsetiden vunna intryck och insikter för artiklar måste väl för de flesta te sig naturligt och värdefullt. Om någon kritik av den dom eller de lagbestämmelser som fört fru Alving till fängelset är här inte fråga. Att Barbro Alving behandlar sitt material med takt och omdöme lär ingen betvivla. Vi är glada över att få publicera hennes på en ovanlig erfarenhet byggda rön och synpunkter.